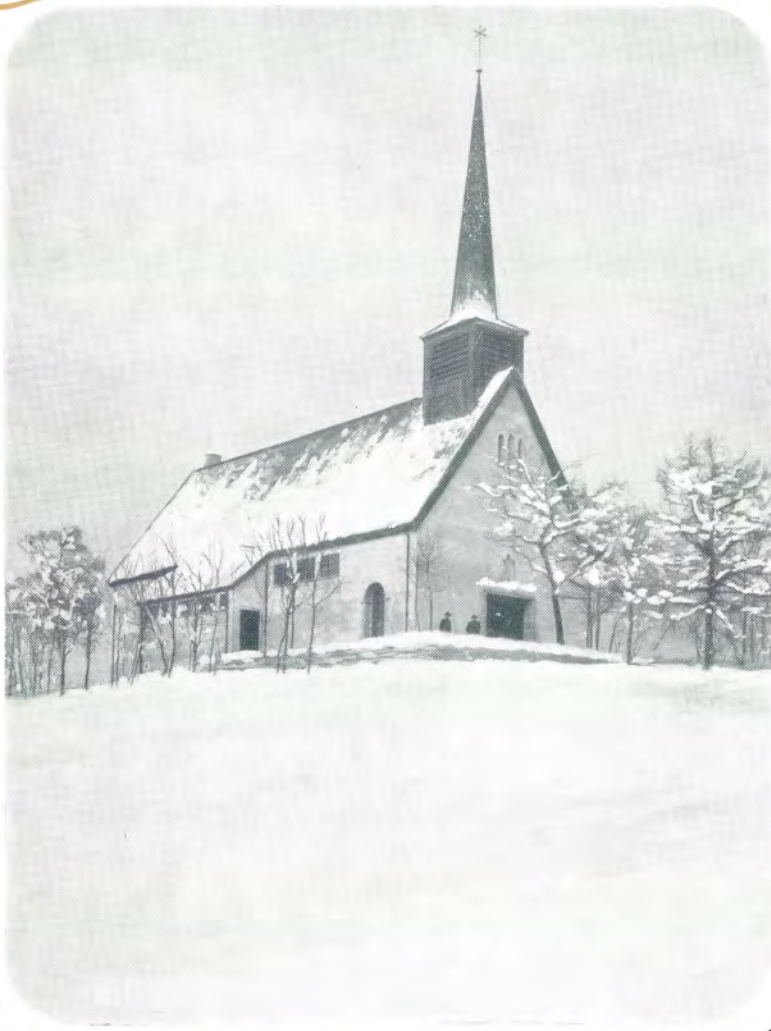

Ranheims-

NYTT

For full kraft -

DESEMBER 1957

NR. 4 - 2. ÅRGANG

Bedriftsavis for
A/S RANHEIM PAPIRFABRIK
RANHEIM

INNHOOLD

	side:
Julens gave	-
Fra Ranheim i eldre tider	2
En tur til Geneve	4
Noen ord om toleranse..	8
Ranheimsparken	11
Saltøya	16
Maskinens sang	17
Fra søster Åse	18
Orden — Trivsel	20
Personalia	21
Ideer gir resultat	23
Slekters gang	24
Bedriftsidrett	26
Hverdagens store tanke	28

*

Forsiden:
Ranheim kirke.

*

Redaksjonskomiteen:
Th. Overwien
Eivind Ahlberg
Johan Svendsen
Tormod Barstad

Redaktør:
Brynjulf Moksnes

Vi ønsker alle våre ansatte, samt
medarbeidere og forbindelser uten-
for fabrikken en

Gledelig Jul

og et riktig

Godt Nytt År,

med hjertelig takk for 1957.

A/S Ranheim Fabriker

A. Ellingsen

Th. Overwien

Julens gave

Til mennesker i rastløst jag kommer julen som en vidunderlig gave. Fred, stillhet, glede og ny opplevelse av heimen er knyttet til julen. Ja, kanskje ingen ting er som stundene i heimen: Julekvelden med glad og spent forventning, veldekte bord, brennende lys og andaktsfulle sinn. Mat, klær og materielle goder trenger menneskene ingen jul for å eie, men ikke slik med det sinn som lengter etter andakt. Dessverre er det så lite andakt i dag, det er sjelden menneskene opplever følelsen av det hellige. Men hvor det forkavede mennesket trenger det, ikke for sin effektivitets skyld, men for sin menneskelighet — for sitt hjerteliv.

Det er her julen kommer oss i møte. Når den blir tatt i mot med slik glede og forventning av store og små, henger nok det sammen med den umiddelbare følelse av hellig fest som er knyttet til julen. Det er himmelen som taler inn i en travel verden, taler enkelt og barnslig om hellige og dyrebare ting, om Gud, engler, om barnet i krybben. Ja, om en helt ny situasjon for menneskene, med fred, glede og frelse.

Det er inn i den himmelske verden, der lovsangen toner, der takken stiger, der menneskene eier tryggheten og freden, alle lengter. Der kan en få løftet av byrdene, bli fri, være seg selv — og være god.

Men går det an å virkeliggjøre denne himmeldrømmen? De resultater menneskenes lange historie oppviser, gjør oss pessimistiske. Fremskrittstroen synes ikke å gi uttrykk for noe virkelig, heller ikke synes troen på menneskets evne til å ordne opp på en fornuftig måte å holde stikk. Tross i alle lyspunkter kjenner vi også rettshaveri, mistro, egoisme, misunnelse, som slår alt om kull og setter jerntepper mellom menneskene og stenger porten inn til lengselslandet.

Hva må skje? Først at menneskene kommer ut av innbilningen om egen selvtilstrekkelighet. D.v.s. de må innse at de trenger en frelser, og at de selv trenger å bli anderledes.

Det er når dette går opp for oss, at julen blir gavenes gave. For bare til mennesker i nød og utilstrekkelighet lyder julens sterke og gledesfylte budskap: «Eder er idag en frelser født!» Gud selv vil et menneske være. I en stall blant dyr og fattige mennesker hviler han, et fattigmannsbarn å se til, men utenfor lover og priser himmelens hærske Gud i den hellige natt. For nå er frelsens dag opprunnet, menneskeslekten er kommet inn i soloppgangen fra Gud. Ordene: «Han er frelser min», skulle nå bli til

som jubel fra ætt til ætt i solskinnsdager, men også i dødsskyggens dal der alt håp — menneskelig talt — er borte.

Men mange ryster på hodet der borte ved krybben: «Nei, dette får vi ikke til å tro!» Vi kan gå med på at vi både trenger en frelser og mennesker som er anderledes i vår farlige tid. Men at løsningen skulle være knyttet til barnet i krybben, synes både for enkelt og for innviklet. Likevel, ett står fast: Også denne julen vil hjerter lenges og julebudskapet minne om den store forgjettelse. Du kan gjøre ett av to: Bli revet med av litt julestemning for siden å la alt bli som før, eller du kan bryte opp og gå til Betlehem, bøye deg for barnet og møte Jesus, Frelseren. Han vet råd for din synd, din skyld, din utrygghet og dine bekymringer. I møtet med Ham blir også menneskene annerledes, for Han kan gi dem sitt rene og hellige sinn.

Da først blir det håp for menneskene.

Med dette sender jeg en hilsen til hele Ranheims befolkning — store og små — med en hjertelig takk for de juler vi fikk tilbringe sammen med dere.

En riktig god jul ønskes dere alle!

Arne Frisvold

Fra Ranheim i eldre tider

(Forts. fra nr. 3 1957 ved Th. O.)

Etter E. Hartmann: Ranheim Papirfabriks historie.

Eiler Schøller som anla det først kjente sagbruk i Vikelven døde i 1628 og ble etterfulgt i fogdeembedet av sin bror *Caspar Schøller*, den mest ruvende av de 3 brødre Schøller, som i første halvdel av 1600-tallet kom til Norge, sønner av en slottsskriver Shøller i Ribe. De ble alle 3 fogder, Eiler og Caspar i Stjørdal, Hans i Orkdal og Guldal. Schøllerslekten ble en meget dominerende slekt i Trøndelag i henimot et par hundre år. — Caspar Shøller lot seg ikke nøye med at familien hadde fått innpass i Vik-

elven med Eilers sagbruk, han fikk av den daværende lensherre til Bakke Klosterlen, Henrik Wind, privilegium på å bygge møllested i Vikelven, kgl. konfirmert 1633. Om denne Caspar Schøllers mølle uttaler Olaus Schmidt i avsnittet i Strinda Bygdebok om industriell virksomhet i Strinda i eldre tid: «Caspar Schøllers kvernbruk har åpenbart vært et aktuelt anlegg i denne tid. Foruten formaling av den hjemlige kornavl har den sikkert regnet med importen av brødkorn som i første halvdel av 1500-tallet tok be-

tydelig opsving i Trondhjem. Det var de økende interesser i handelen på Nord-Norge som framkalte dette opsvinget. Bygdene omkring byen var ennå gjennomgående selvberget med brødkorn og kunde delvis avse overskudd. Men dette dekket ikke behovet for korn og mel som det viktigste byttmiddel i handelen på Nord-Norge, som ved økonomiske nydannelser blev knyttet til Trondhjem i større målestokk enn tidligere. Innførselen av korn, særlig fra Danmark og Østersjølandene blev derfor stadig livligere og disse forretninger var nok både lensherrene og Schøller selv interessert i. *Møllebruket på Ranheim blev snart et av de største i sit slags nordenfjelds».*

Hvor denne Caspar Schøllers mølle har ligget kan nå ikke påvises. Han var fra ca. 1630 eier av Ranheim 505, Overranum, nuv. nedre, dengang øvre, beliggende på Tofta fellestun. Man må anta at møllen har ligget på Vikelvans østside, noe nedenfor det nåværende bruk «Fossen». Etter Olaus Schmidts uttalelser kan vi kanskje innregistrere den som første «handelsmølle» i Trondhjems len. — Av teksten i bevillingen framgår at det på forhånd var kvernbruk i drift i Vikelven, antagelig lenger oppe i elven og det ligger nær å anta at det er dette kvernbruket som senere ble store Reppes kvern, omtalt 1661. — Ned for Reppe, under lille Reppe er «Vilge Saug bestaaende, som nu (1661) bruges af Morten Lauritsen og Kristofer Ellertsen, svares af den aarligen grundleie til Bakke Kloster 2 daler». Dette må være Eiler Schøllers sag etter festebrevet av 1617. — Ved disse tider ser vi altså at Vikelven driver 2 møllebruk og 1 sagbruk.

De foran nevnte eiendomsforhold varte til 1660, da Kongen, som hadde satt seg i gjeldsforpliktelser til *bankierhuset Marselis* i Amsterdam for bl. a. store leveranser av krigsmateriell, pantsatte til en av huset, Selius Marselis, Bakke klostergods og Reins Klostergods. Godsene skulle følge familien Marselis, som i 1675 fikk kgl. skjøte på Bakke Klostergods. — Det er å anta at Marselisene fortsatte sagbruks- og mølledriften som tidli-

Gammel oppgangssag

gere, noen forandringer i driften av dem har ikke vært å spore. Derimot kan man notere seg en forandring ved eiendomsforholdene for en av de gårdene som interesserer oss fordi Vikelvans vannkraft tilligger den et stykke på elvens vestsida: Rønningen ble i 1689 solgt ut fra Bakkegodset til H. Damvig. Den blir for en tid av ca. 60 år utenfor «driftsfirkanten» Ranheim v — Overranum — Nervigen — Rønningen.

I de år vi nå befinner oss i, slutten av 1600-tallet, ser vi det første tillop til dannelsen av hva vi kunne kalle «Vikelvans industrisentrum», idet et (Nervigens) *Kopperplatehammerverk* reises. På 1690-tallet fikk kopperinteressenten bergassessor Jens Hansen Collin bevilling til å drive en plathammer for kopperplater ved Vikelven, skattefrihet for sitt produkt — (han var selv inspektør for kopper-tienden nordenfjelds) — og rett til å ta tømmer og kull til driften fra skogene omkring. Hammerverket lå på Nervikens grunn på vestsiden av elven. Kopperet kom som *garkobber* fra de smeltehytter hvor Collin var interessert, Røros og Løkken, og ble hamret til plater med hammere dre-

vet av vannhjul. Til plathammerverket var knyttet et spikerverk. — Det var eiet og ble drevet først av Collin, så av hans enke Karen Tønder, som ble gift med lagmann Abraham Dreier. Hun overtok bl. a. på plathammeren i Nerviken å «udslå endel kobberplater i tagblikket til Domkirken», og det må ha vært etter sin erfaring fra denne forretningsforbindelse med henne at statholder Johan Vibe 1709 uttaler om henne: «Det er en Quinde der er fast ligeløs udi Pengers Gjærighed og som klynker og klager uaf-ladelig som den fattigste Quinde i landet», og — «en umaadelig penge-gjerrig Quinde der er mer umættelig

i den materie end Helvede er i sjæle-fangst».

Det er mulig at Ranheims eier fra 1704, Peter Høier, en tid forpaktet driften av hammerverket, idet han 1707 opprettet kontrakt med kopper-slagerne Peter Krap og Henrik Wessel om verket. — Det fikk imidlertid ingen lang levetid, brente ned i 1710, og en Esten Viken, som skulle ha hatt nattevakt brannnatten, men hadde forlatt sin post ble dømt til bl. a. 2 måneders fengsel på Munkholmen. Hammerverket kan ikke sees å ha blitt gjenoppbygget. — Det kom senere et stampeverk på dets plass.

(Forts.)

En tur til GENEVE

Sammen med sekretæren i Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Olav Bratlie, var undertegnede så heldig å få delta i den Sveitsiske Tekstil- og Fabrikkarbeiderforbunds Landsmøte som holdtes i Geneve i dagene 27., 28. og 29. september.

Vi hadde begge våre bedre halvde-ler med på turen. Vi startet fra Oslo om kvelden 24. sept. med utenlands-toget som raskt befordret oss over til broderlandet ved Kornsjø. Reisen ned-over Sør-Sverige ble foretatt i hori-sontal stilling, og vi fikk så vidt tatt et søvndrukkent farvell med Hälsing-borg idet toget rullet inn på ferga. Øresund er her bare 4 km bredt, og det tok oss ikke mer enn 20 minutter å komme over til Øresund på den dan-ske side av sundet. Det var en vakker høstmorgen med frostklar luft og tindrende sol over blå bølger. Tårn og spir tegnet seg skarpt mot blå him-mel over i Danmark. —

Men det var nok ikke mange av de reisende som hadde tid til en titt på naturen. De fleste hadde nok med å stikke hodet inn gjennom små glug-

ger hvor det ble solgt tollfri sjokolade og tobakk, og på den måten spare seg rike til siste skilling. Dette var ellers noe som gjentok seg på alle ferger vi var med. På overfarten fra Gedser i Danmark til Grossenbrode i Tysk-land, som tok over tre timer, sto det folk i kø foran to glugger hele veien. Vi vet det, for vi sto sjøl i køen!

Men vi var vel egentlig ikke kom-met lenger enn til Hälsingör ennå, og satte foten på dansk jord for første gang. Danmark er slik som du tenker deg det: Smilende, blidt og yndig. En eneste stor velpleiet og frukbar hage. Men det er forbausende mye trær der. Jeg vil ikke si skog, park må bli det rette ordet. Alt bærer preg av kultur i Danmark. Det er vel derfor danskene er så forelsket i vårt, ville, barske og uryddige Norge.

Vi forlot Danmark ved Gedser på sørspissen av Falster, og rullet om-bord på ferga «Deutschland» som skulle bringe oss til landet med sam-me navn. På ferga møtte vi Aden-auers nye Tyskland i skikkelse av en geskjeftig kelner som sjokkerte oss

Nationenes Forbunds residens i Geneve

ved å forlange ti danske kroner for en kotelett. Vi var ennå ikke blitt «akklimatisert» i det utenlandske økonomiske værlaget hvor subsidier på matvarer er ukjent. I tillegg kommer da flest mulig kelnere som skal ha mest mulig driks.

Etter tre timers seilas landet vi i Grossenbrode, et trist og fargeløst sted på jorden, men forsåvidt representativt for alt det vi fikk se av Tyskland, d. v. s. hele strekningen fra kysten nord for Hamburg til midtveis mellom Hannover og Frakfurt am Main, der kveldsmørket trakk rullegardinet ned foran landskapet.

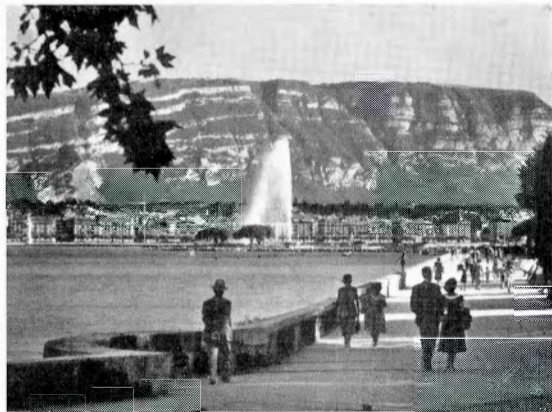
Vi sa at Danmark var en eneste stor og nydelig hage. Om Tyskland må vi da si at det var en eneste stor potet- og sukkerroeåker! Over alt var folk travelt opptatt med å berge de nevnte produkter i hus. Til trekkraft ble brukt traktorer, hester, okser og kyr. Vi ble mer og mer begeistret for norsk jordbruk jo mer vi så av det europeiske.

Toget ble trukket av et gammelt damplokomotiv, det kom vel ganske enkelt av at kull er billigere for tyskerne enn olje. De vet nok hva de gjør

når det gjelder økonomien. Man blir rik ad to veier — ved å tjene og ved å spare. Tyskerne kjenner og nytter begge veiene. Soveplassene på toget var rommelige og gode, mye bedre enn på våre tog, og hver vogn hadde sin egen konduktør som sto til tjeneste på alle måter, så servisen var førsteklasses.

Tidlig om morgenen passerte vi den sveitsiske grense ved Basel. Her forlot vi expressen og gikk over til det elektrisk drevne lokaltog som skulle bringe oss fram til Geneve. Hele det sveitsiske jernbanenettet er elektrifisert, men det er ikke så oppsiktsvekkende når man tar i betraktning at Sveits ikke er større enn Trøndelag, og at byrdene i dette forholdsvis lille område er fordelt på nesten 4,5 mill. innbyggere. I tillegg kommer da de millioner av turister som hvert år besøker landet, og som i høy grad er med på å betale omkostningene. Sveits har ca. 8000 hoteller med 70—80 000 ansatte, så en skjønner at turisttrafikken er «storindustri» her.

Den elektriske banen befordret oss hurtig — men ikke smertefritt — Den ca. 250 km lange streknigen

Fra Geneve. Quai Wilson

ble tilbakelagt på 2 t. 45 min., med utallige stopper, og vi hadde bare trenbenker å sitte på —. Det kan neppe være klokt å plassere turister på trenbenker, det reduserer sikkert de skjønnhetsinntrykk man normalt skal motta gjennom kupevinduet med 50 %! Nå skylder vi å opplyse at vi reiste på 2. kl. og de sveitsiske jernbanemyndigheter regner vel ikke med at turister reiser så demokratisk — og de som gjør det regner de ikke med!

Men tross for nedsatt effekt, kunne vi konstatere at vi reiste sørover gjennom en storslått natur. Vi reiste sørover gjennom en lang dal som lignet mye på Gudbrandsdalen — elv, jernbane og vei på dalbunnen, grønne ller med små gårder oppover, og øverst snøflekke tinder og topper. Det var nesten like vakkert som i Norge — De vet dette med å gi bakerens barn brød. Landskapet virket ikke så friskt som det norske, gresset var ikke så irrende grønt, vannet ikke så blinkende blankt og himmelen ikke så tindrende blå som i en norsk fjelldal.

Etter hvert som vi kom sørover skiftet landskapet karakter, og fikk et mer sydlandsk preg. Høye cypresser strakte seg fornemmt opp over hager og parker, og vinrankenes endeløse kolonner tok til å marsjere oppover dalsidene. I snorrette rekker sto de tett som i en hekk, mil etter mil nedover dalen, bare avbrutt av små idylliske byer. Dessverre var druene høstet av, så vi fikk nok ikke det rette inntrykket av vinmarkenes idylliske skjønnhet.

Ved Lausanne kom vi fram til Genfersjøen som strakte seg skinnende blå så langt vi kunne se sørover. Den er 72 km lang, og Geneve ligger helt i sørenden av sjøen. Veien ble likevel ikke lang, toget raste avgårde med en fart av over 100 km i timen, og det var nok å se på underveis. Hele Genfersjøen er kranst av en kjede praktfulle villaer, hager og parker, og ute på sjøen krysser seilbåter og racerbåter med skum for baugen. Her bodde det nok folk som hadde mere enn til det nødtørftige daglige brød, ante vi. Siden fikk vi høre at det var umulig for et alminnelig menneske å få reise ut å ta et bad ved stranda av Genfersjøen. «Privat eiendom» og «Adgang forbudt» stengte alle veier.

Til Geneve kom vi i ti-tia om formiddagen, og etter vel halvannet døgn opphold i en jernbanekupe, kjentes det godt å få slappe av, og bevege seg uten å sette «sjøbein».

Etter noen timers hvil på hotell Victoria, hvor vi ble anvist rom, var vi ute og tok en titt på byen. Temperaturen var godt over det som er vanlig for en trøndersk julidag, og det kjentes herlig å få gå sommerkledd enda en gang. Vi hadde innhentet sommeren på dens flukt sørover, slik føltes det for en solhungerig nordbo.

Vi konstaterte snart at Geneve var en vakker, interessant og travel by. Den har ca. 145 000 innbyggere, men hvor mange mennesker det til enhver tid bor der er ikke godt å si. Turiststrømmen er stor og kontinuerlig, og i alle gater ligger minst ett hotell klar til å ta i mot den brokede skare. Vi så folk av nær sagt alle kolører på gatene og i forretningene. Da en indisk kvinne gled ut fra et varemagasin iført en fotsid drakt av nylon som så ut til å være viklet flere ganger rundt henne, lød det et hørlig sukk fra våre kvinner. Vi sukket av lettelse for at det var en eller annen maharadsja, og ikke vi, som skulle betale en slik emballasje.

Det som interesserte oss mest var selvfølgelig vareprisene. «Hva koster varene her i forhold til hjemme?» — Det er jo det store spørsmål for alminnelige turister over alt. (Severdighetene er jo en plikt man ikke kommer forbi.)

Vi gikk rundt og kikket i butikkvinduene, og fant snart ut at matvarer var adskillig dyrere enn hjemme, mens manufaktur, konfeksjon o. l. lå omtrent på samme nivå, kanskje noe under. Varer som tobakk, sjokolade og alkoholholdige drikker — som hos oss er sterkt belagt med avgifter — var betydelig billigere. Men etter som det er matvarene som veier tyngst i budsjettet, var det sikkert dyrere å leve her enn hjemme.

Da vi gikk inn og skulle se nærmere på varene, tørnet vi imidlertid på en uforutsett hindring. Det viste seg nemlig at fransk var morsmålet i byen, og de tyske og engelske glosene vi hadde pugget til bruk ved slike høve, ga positivt resultat bare i varemagasiner og større forretninger. I mindre butikker, på kafeer, og til og med på hotellet, måtte vi hjelpe oss med fingerspråk og rare låter.

Til dømes var det ved frokostbordet en dag ingen annen måte å skaffe fram egg på, enn ved å si — kykkeli-ky! Oppvarterens ansikt lyste opp i et strålende smil, og et øyeblikk etter sto eggene på bordet. Vi har ellers bare godt å si om hotellet. Betjeningen var ualminnelig sympatisk og elskverdig, og maten var utmerket i alle måter. Ikke en eneste gang behøvde vi å «sitte over» en rett på menyen. Det var *ikke* tilfelle på en restaurant vi besøkte i Frankrike. Den franske grense går like utenfor Geneve, og oppe på en terrasse i de franske Alper, mer enn tusen meter til værs, lå restauranten Saleve. Vi kom dit dinglende i en «luftbuss» på tau-bane, og det var på ingen måte noen behagelig transport. Men på toppen var det en storartet utsikt ut over Geneve, Genfersjøen og helt inn i Alpeslottet med Mont Blanc som den store majestet.

På restaurant Saleve ble vi for første gang stilt overfor en fransk meny. Tjenere sprang stafettløp med tallerkener og fat som ble skiftet sju eller åtte ganger, og den ene rett mer sel-som enn den andre åpenbart seg når lokkene ble løftet av. Vi var med på starten og innspurten — suppen og desserten — de andre etappene foretrakk vi å være tilskuere til. Desserten var laget til ære for festens nor-

Geneve. Fontene

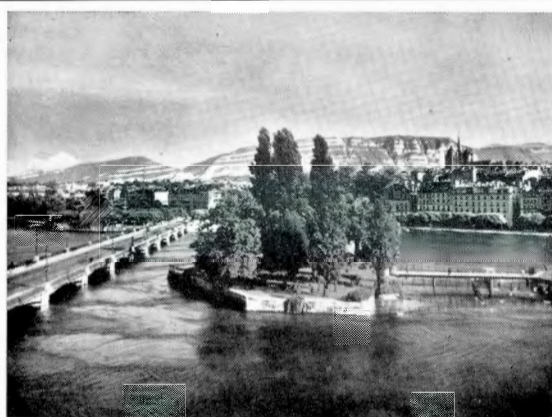
diske kvinner og lød navnet Le Norvegienne. Den besto av en isbunn med varm krem oppå, og ga i en munnfull nordens kvinne — kald og varm på samme tid!

Men besøket i Geneve var «ei blott til lyst», vi skulle jo helst få et inntrykk av forholdene i arbeidslivet og ta med hjem. Noe håper jeg vi har fått med oss.

Når det gjelder lønningene i Sveits så ligger de omtrent på samme nivå som i Norge. Papirindustrien ligger forholdsvis godt an, med en gj.snitts timelønn på 3,59 sv.fr. for menn, og 1,95 sv.fr. for kvinner. I sveitserfranc er ca. kr. 1,64. Omregnet i norske penger blir timelønnen for menn kr. 5,89 og for kvinner kr. 3,12. Som en ser er forskjellen mellom mannslønn og kvinnelønn mye større enn hos oss, men noe annet er vel heller ikke å vente i et land hvor kvinnene helt til det siste ikke har hatt stemmerett.

Den sveitsiske papirindustri har ellers gått sterkt fram etter krigen, og beskjeftiger ca. 16 000 arbeidere mot ca. 12 000 i 1947, derav 1 000 utlendinger. Det er i det hele tatt svært mange utenlandske arbeidere i den sveitsiske industri. I alt er det ca. 220 000 industriarbeidere i Sveits, og av disse er ca. 45 000, d. v. s. hel 20 %, utlendinger.

Sosiale goder har de mindre av. Ferie f. eks. er ingen alminnelig rettighet, det får man først når man har arbeidet en viss tid. Feriens lengde øker med ansettelsestiden, og først når man har arbeidet i 18 år får man

Geneve. Øya J.-J. Rousseau og Mont Blanc til venstre i bakgrunnen

full ferie, 3 uker. Dette gjelder en bestemt bransje, men selv om avtalene er noe forskjellig, så er feriebestemmelsene noenlunde like. Noen Ferie-

lov eksisterer som man forstår ikke.

Vi fikk dessverre ikke se noen fabrikker i Sveits. Selve Geneve er «ren» by, ikke en eneste fabrikkpipe var å se, og i omegnen var det heller ikke mye industri. Den ligger lenger nord, særlig Basel er en stor industriby.

Det er klart at noen få dagers opphold i et land ikke kan gi grunnlag for dybdeloddinger av noen art, vi prøvde da å bote på dette ved samtaler med folk som har oppholdt seg i Sveits i lengere tid. Ved siden av det lille vi selv så og hørte fikk vi på denne måte mere solide holdepunkter.

Dette blir facitten: Sveits er et land med høy teknisk og kulturell standard, men sosialt tilbakeleggende i forhold til Norden.

Til slutt en mer følelsesmessig facitt: En herlig, uforglemmelig tur!

A.J.

NOEN ORD OM TOLERANSE

Det er et ord som stadig går igjen i våre dagers kulturdebatt enten denne dreier seg om religion eller politikk og sosiale spørsmål av enhver art, nemlig ordet «toleranse». Og like sikkert som dette ordet blir anvendt i diskusjonen, har ordet — som høres så uskyldig ut — en forbausende evne til å bringe sinnene i affekt.

Hva betyr toleranse, hva legger man vanligvis i dette ordet? Først og fremst mener man vel med det å være tolerant, at man viser respekt for andres meninger. I dette ligger at man ikke mener at man selv forvalter den eneste rette sannhet, og at man forsøker å oppfatte på en objektiv måte det som andre hevder. Så langt er vi alle enig. Men toleranse bør omfatte noe mer. Jeg tror det er viktig at man forsøker å sette seg inn i hvorfor andre mennesker er kommet til meninger som ikke stemmer med ens egne, hvilke forutsetninger som har vært med på å forme

deres oppfatning. Dette bidrar til en dypere forståelse og tvinger en til å vurdere bakgrunnen for den stilling man selv inntar. Og ikke minst det siste er viktig om man skal kunne bli tolerant i ordets videste betydning.

Nå er det vel slik at de fleste av oss har lagt oss til bestemte meninger om svært mange av livets spørsmål, meninger som vi er fullt overbevist om er de eneste riktige og vil forsvare til det ytterste. Men vi nøyer oss som regel ikke med dette. Det har vært og vil sikkert bli en menneskelig svakhet at vi nødig gir oss før vi har fått våre medmennesker til å anta de samme meninger som vi har. Delvis kan dette skyldes en usikkerhet hos oss selv.

Men vil det «å være tolerant» være ensbetydende med at man ikke fullt og helt skal gå inn for det man mener er riktig? Nei, fortsatt tror jeg det er riktig å «kjempe for alt hva man har kjært», når bare kampen

blir ført med hensynsfullhet og med blanke våpen. Det er kun innstillingen til de som forfekter det motstridende syn, som adskiller den tolerante fra den intolerante. Ved å utvise toleranse skapes grunnlaget for den ånd som kan gi positive resultater, da det nok er slik at i mange spørsmål vil den tolerante oppdage at det ikke dreier seg om et enten — eller, men et både — og.

Hva har disse ord om toleranse med «Ranheims-Nytt» å bestille? Når jeg mener det kan være nyttig også for oss ved A/S Ranheim Papirfabrik å feste seg ved dette begrep, er det ikke for at det her finnes så mange intolerante mennesker, trønderne går i denne henseende for å ha en ganske romslig innstilling. Men det er andre ting som har betydning i denne sammenheng.

Papirmaker-yrket befinner seg i Norge på overgangen fra håndverk til industri. Denne overgang betinger en omlegning i organisasjon og arbeidsmetoder. Dette medfører store forandringer på arbeidsplassen, fra generell innsikt til spesialkunnskap, fra intim omgangsform til mer upersonlig kontakt mellom de ansatte. Denne utvikling foregår riktignok gradvis, men tempoet har i de siste år vært stort, så stort at vi kan få vanskeligheter med å følge med å tilpasse oss. I tillegg kommer så de vanlige brytninger mellom konvensjonelle og nye metoder, mellom praktisk og teoretisk skoloring og mellom mennesker av forskjellig karakter, temperament og lynne.

Alt dette vil reise problemer, både små og store. Og det er ved løsningen av disse jeg tror det er en nødvendig forutsetning at man møter hverandre med en tolerant innstilling, basert på fellesskapsfølelse og respekt for hverandres yrke.

Men må ikke alt nytt kjempes fram om det skal se dagens lys? Jo, det er sant, og det er vel riktig at det er slik. Det at det må kamp til er en naturlig beskyttelse for samfunnet slik at man unngår unødvendige feil og bevarer kontinuiteten. Men skal det nye som kjempes fram bli til det bedre — og til det beste på lang sikt, tror jeg nok at toleranse er en nød-

Når toleransen mangler

vendig forutsetning ved gjennomførelsen.

Men hvor langt skal toleransen strekke seg, og vil det ikke være en fare for at den vil bli utnyttet og misbrukt av den intolerante? Denne mulighet kan man dessverre ikke utelukke, den vil alltid eksistere. Det heter at man skal tolerere alt unntagen intoleransen, men jeg tror nok den tolerante må trekke grensen mellom toleranse og intoleranse langt i retning av det sistnevnte. Det er her den enkelte vil møte problemet i hverdagens strid.

Hva kan så grunnen være til at begrepet toleranse tross alt mislikes av så mange mennesker? For det første fordi vi alle kjenner vår egen utilstrekkelighet når det gjelder dette krav. For det andre vil vi se det som en hindring i våre forsøk på å ensrette våre medmennesker i den eneste rette tro, nemlig vår egen. Men samtidig har ordet toleranse rent etisk vunnet en slik anerkjennelse her i landet at man kvier seg for å bli stemplet som intolerant. Dette til sammen forårsaker nok enkelte ganger en konfliktsituasjon hos oss, en situasjon som får oss til å komme med affektbetonte ytringer.

Hvem har så behov for å møte toleranse? Der tror jeg vi må innrømme at vi er i samme båt, selv om vi anser oss for å være aldri så sterke og uavhengige. Mennesket er tross alt et sosialt vesen med behov for å møte medmenneskelig forståelse, og toleransen utgjør et vesentlig element i denne forståelsen.

Man pleier å forbinde alderdom med visdom og noen ganger er dette riktig. Hva er det som gir disse gamle et felles særpreg, og hva består deres livsvisdom i? Jeg tror man da vil feste seg ved deres tolerante innstilling, de har erfart at i livets mange spørsmål er det ingen som kan erverve monopol på sannheten, livet er for komplisert til det (og bra er det). Derfor dømmer og fordømmer de ikke så raskt annerledes tenkende mennesker.

Snart er det jul, og julen går for å være den høytid da menneskene gjerne vil leve i fred og fordragelighet. Kanskje er det noen som vil hevde at det ovenstående har et preg av den kommende høytid og mener det nærmer seg sterkt den sedvanlige julesentimentalitet. — — i så fall er jeg tilhenger av litt sentimentalitet — og tror at julen også har et budskap til menneskene.

Rolv Ingar Kjensjord.

Er det «Sputnik» 1 eller 2 de ser?

Ranheimsparken

Like øst for Ranheim gård (Ranheim Vestre) og ca. 500 m ovenfor Ranheim stasjon ligger Ranheimsparken. Parken ligger på toppen av den vakre Ranheimslia med sine mange vakre villaer omgitt av bjørkeskog og enkelte pene grantrær.

St.-Hansaften 1917, altså under den første verdenskrig, arrangerte daværende disponent for Ranheim Papirfabrik, Aksel Lundberg, etter datidens forhold en storstilet fest for alle ansatte ved bedriften. Da dette arrangement samlet så mange mennesker at stedet ikke på noen måte hadde stort nok lokale, ble det ryddet et ganske stort område i Ranheimsskogen og nedlagt danseplatt. Det ble pusset og pyntet og oppsatt provisoriske boder hvor det ble servert deilig mat og drikke til tross for streng rasjonering og trasige tider på alle måter, men med den store forskjell at vi var et fritt, selvstendig folk i motsetning til siste verdenskrig.

I lange tider i forveien gikk Ranheimsfolket og ventet med lengsel og store forhåpninger på at den store dagen skulle komme, og når den

endelig kom var det regn og atter regn, men hele arrangementet gikk etter programmet og stemningen var på topp fra første stund.

Det ble bestemt at hvis været bedret seg St.-Hansdag skulle festen fortsette, og da skulle alle, både store og små, få være med å feste. Jo, jeg skal si det ble alle tiders vær med strålende sol. Det var bare én ting som var avglemt, og det var musikk. Kvelden før var det leid et helt musikkorps fra Trondheim, og det kunne selvfølgelig ikke være noe mindre nå når alle barna også skulle få være med. Da var det et lyst hode som kom på Ranheim Musikkforening. Hvorfor ikke forsøke å samle disse karene? Det ble sendt ilbud til samtlige musikere, og når festen begynte igjen St.-Hansdags ettermiddag sto de 10—12 karene og spilte av hjertens lyst, og det ble en fest som det snakkes om den dag i dag.

Disponent Lundberg ble så begeistret for musikken at han lovt å gi sin støtte til korpset.

I årene fremover til 1922 ble det holdt enkelte dansemorøer på danse-

platten, men fra nå av får Ranheim Musikkforening kontrakt på «Ranheimsparken» mot å holde danseplatten vedlike og å utbygge og forbedre hele området.

I år kan altså Ranheimsparken feire 40-årsjubileum, og det er fremdeles Ranheim Musikkforening som står som leier av parken og har ansvaret for anlegget.

Det er nok utrolig mange arbeidstimer som er nedlagt av medlemmene i Ranheim Musikkforening gjennom disse 40 år.

Materialer av alle slag er gitt av bedriften, og vi har i dag et meget pent anlegg som er inngjerdet. Her er en meget god danseplatt på ca. 300 kvadratmeter, en pen restaurantbygning med godt utstyr og en liten fin «kåk» for de som besørger dansemusikken.

Hva Ranheimsparken har betydd for stedet og befolkningen er vanskelig å si, men når vi tenker på alle de tilstelninger av ymse slag gjennom disse 40 årene, tror jeg vi trygt kan si at uten parken hadde vi stått helt oppradd mange ganger.

I likhet med alt annet har også forholdene og tilstelningene i Ranheimsparken skiftet gjennom årene.

Fra 1925 og utover til 1935 var det på sett og vis hele familiens samlingssted med konserter av musikkforeningen søndag formiddag og med dans om kvelden.

I 1936 arrangerte Ranheim Musikkforening Trøndelag Hornmusikkforbunds kretsstevne for første gang med deltakere fra hele Trøndelag, og dette stevne gjorde parken kjent viden om, og nå ble det i årene fremover inntil 1940 meget stor tilslutning til våre tilstelninger i parken med opptil 1500 mennesker på en kveld.

Så ble det i Ranheimsparken — som med alt annet fornøyselsliv — helt tyst helt til sommeren 1945, men da ble det til gjengjeld fest praktisk talt hver helg fra 17. mai til snøen kom, og aldri har vi hatt et så blandet publikum som denne fredssommeren.

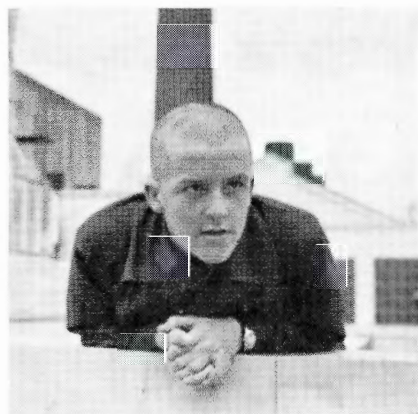
Det var nok mangan en ung Ranheims-jente som fikk den store skjelven når de svinget seg i en feiende flott wienervals, eller en flat tango

i armene på en gnistrende svart, smekker jugoslav, eller en flott og stilig «svensk-soldat». Å, jo, sa'n, det er nok minner som mange husker med stille vemod og et lunt lite smil.

Jeg husker en liten episode fra denne sommeren. Etter disse kveldene måtte vi alltid gå nøye over hele området så det ikke oppsto brann, og ellers ta vare på saker og ting. Så var det en søndag morgen i solrenninga, i stille varmt vær jeg fant en unggutt sovende under ei bjørk ved siden av en sykkel. Jeg vekker gutten og sier at nå må han da til å kjøre hjem. Han setter seg opp, gnir seg i øynene og smiler bredt. «Det er nok ikke så fort gjort å kjøre hjem, for jeg er fra Namsos, og jeg hørte at det skal bli fest ikveld igjen, så jeg tenkte å ta meg en lur før jeg fortsetter, for her er alle tiders.»

Årene fra 1945 til 1951—52 er den store epoke i Ranheimsparkens historie med mange tilstelninger av praktisk talt alle slag, med sang- og musikkstevner, avholdsstevner, sanitetsstevner osv.

I de siste årene er det blitt mere og mere samlingssted for dansegale tenåringer med rocking og alt til faget henhørende, men dette er en overgang som så mye annet. Vi skal nok komme tilbake til 1925—1935-årene igjen med tilstelninger for hele familien.

Er det en sjarmis fra Ranheimsparken — eller er det Yul Brynner?

I sommer hadde jeg den fornøyelse å se en av Sveriges flotteste «Folkets Park» i Västerås, og jeg må si jeg ble svært imponert over denne parken som rommet, alt mulig av fornøyerer både for voksne og barn, og med opptreden av førsteklases internasjonale artister og skuespillere.

Når jeg tenker på Ranheimsparken så kunne det være en oppgave for hele Ranheims befolkning å bygge ut parken så det kunne bli en miniatyr av en svensk «Folkets Park», med et virkelig samlingssted for både store og små.

Som avslutning på denne lille jubileumshilsen til Ranheimsparken, vil jeg ta med et vers av en sang fra en revy for mange år siden:

Melodi: O sole mio

Jeg kan ei glemme din vakre stemme
i sommernatten lang da jeg satt
på ditt fang.

Om lørdagskvelden, men akk så
sjelden,
men jo jeg minnes godt den siste
gang.

Ref r.:

I Ranheimsskogen, på danseplatten
i sommernatten i sakte vals.

Nei aldri kan jeg glemme
da du la armen om min hals.

T. B.

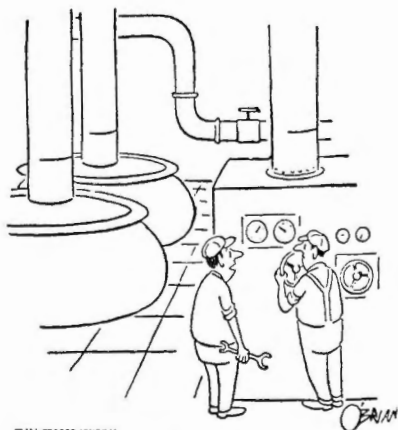
*

Etter at ovenstående gikk i trykken har vi fått et brev fra fru Sara W. Kvenild, hvor også hun skriver om dette 40-årsminne.

Blant annet skriver hun: Tidligere disponert, konsul Aksel Lundbergs frue fylte 23. juni -57 — 90 år. Hun bor i sitt vakre hjem Upperud i Sverige, omgitt av barn, barnebarn, og — ??

Den 23 juni 1917, på fru Lundbergs 50-årsdag, ble dagen (aftenen) feiret med stor fest. — —

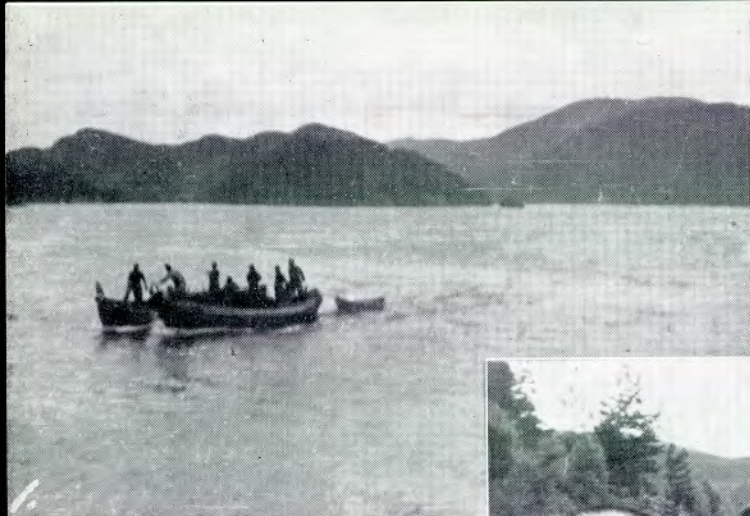
Red.

— Hva driver du med?
— Jeg vet ikke. Jeg har bare vært
her i 3 måneder.

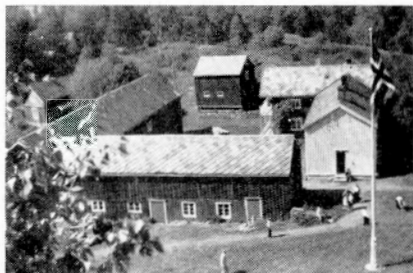
Gratis ide til brannvernlederen

1. *Sildinnsig i Fættensfjorden.*
2. *I mellom skurene berger Rygg inn høyet.*
3. *Saltøyas eneste bil.*
4. *Badeliv.*
5. *I østen stiger solen opp —*
6. *Brune som bavianer.*
7. *Kosestund på verandaen.*
8. *Sommerens sensasjon. — Faruk besøker øya.*

Saltøya

«Høsten er kommet, hør stormene gny». Hvis en ser på bildet ovenfor vil en likevel minnes noen herlige dager på vårt flotte feriehem, Saltøya, i sommer. Sommer er vel kanskje et noe sterkt ord. Mannen som skulle ordne med været på Vestlandet, spilte den samme platen hele tiden. Den lød på regn og atter regn, og om lavtrykk som sto i kø for å komme inn over Trøndelag. Han måtte til sine tider slippe dem inn i dobbel bredde for å få plass for nye. Men været skremmer ikke en ranheimsbygg, i hvert fall ikke alle, det fikk vi bevis for i sommer. Samtidig som vaktmesteren hadde på seg vinterfrakk når han hang i en stige og malte låveveggen var vaktmesterfrua nede ved badestranda i Eva's drakt. Med det samme jeg er inne på å bade, må jeg få nevne at badelivet i år, trass i været, var livligere enn noe år før. Til sommeren har Birger Olsson tilbudt seg å komme innover for å instruere i livredning. Vi er takknemlige for tilbudet og ser gjerne at flest mulig lærer seg dette.

Antall besøkende var i år noe i likhet med forrige år, men det er flere enn før som tilbringer ferien på øya. De som før tilbragte en uke tar nå som gjernest hele ferien. Dette er en gledelig utvikling, men det som ville glede enda mere var om de som aldri har vært der ville ta en tur. Det har vist seg at kommer de først innover et år vil det gjenta seg neste også. Bedriftens ledelse hadde i år gått med på å betale lønn til en mann i sommermånedene, juni, juli, august, for å ta seg av saker og ting. Dette er et tiltak som alle er svært tilfreds

med. Mannen som ansattes i denne jobb valgte av fagforeningen som bestemmer hva han har å gjøre. Han har plikt til å ivareta ferieheimens eiendeler, sørge for god orden, og til en viss grad ta seg av de besøkende med tilrettevisning med videre.

Bygningene på Saltøya er ikke de samme som for noen år siden. Det er særlig hovedbygningen som er opppusset. Nytt panel, nye vinduer, helt ny elektrisk installasjon osv. På kjøkkenet er det anskaffet ny elektrisk komfyr, og en hel del nytt kjøkkenutstyr. Alt er lagt til rette for å gjøre et ferieopphold så lett som mulig for husmødrene. Forpakterboligen er påbygd og der er sprenget ut til kjeller, båtene ettersatt, både motorbåtene og småbåtene. Det vil ta for mye plass å rekne opp alt som er gjort. Reis innover og se selv. Det verste problemet for Saltøykomiteen er transporten. Her har bedriften stilt seg velvillig med bilskyss til Langstein. Men fraktinga over sjøen og opp til husene er et slit, med alt som skal til. Og så er det alt som skal til for «forretningen». Likevel selger vi øl og brus 30 øre billigere enn kafeer rundt byen.

Selv om det utføres mye arbeid på øya er det mye igjen. Foruten komiteen er det også andre som har vist stor interesse og har stilt sin arbeidskraft til disposisjon. Vi takker dem hjertelig for dette.

Til slutt vil jeg be alle tenke over om de ikke skal tilbringe neste ferie på Saltøya. Altså: Vel møtt på øya sommeren 1958.

Saltøyværing.

Maskinens sang

Rundt og rundt maskinen går
dager, netter, uker, år.
I vår fabrikk går alt på skift —
synlig tegn på storbedrift.
Hjula går sin seiersgang
synger produksjonens sang.

Ruller store ruller små
stables opp i hver en krå.
Kraftpapir til fjern og nær
produseres tonnvis her.
Travle menn på hver sin plass
«trår pedalen inn — gir gass».

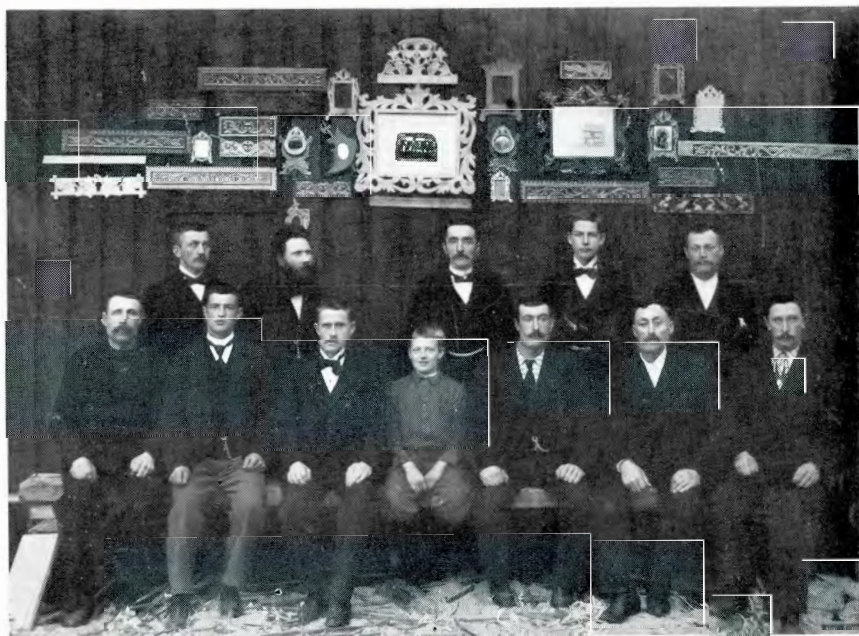
Av en tømmerstokk og flis
blir papir i tonnevis.
Tenk, av skogens store trær
kan vi pakke mat og klær.
Mange undres sikkert på
hvordan slikt kan foregå.

Men det er en lang prosess
før papiret blir no, tess.
Gløgge menn arbeider trutt
skaper kvalitet tilslutt.
Hjula hviner stadig rundt,
spyr papir i grått og brunt.

Kvaliteten den går opp,
konkurrerer helt på topp.
Forbedringer i alle land
gjør at vi må holde stand.
Husk at vi er lenger nord,
enn andre her på denne jord.

Hvis vi passer vår maskin
som en glitrende rubin,
vil vi finne det er lurt
alt vil gå som det er smurt.
Trives på vår arbeidsplass
mer enn i et flott palass.

Arthura...

Vi husker hobbyutstillingen her på Ranheim. Her har vi initiativtakeren Henry Mørch som yngste deltaker ved en utstilling for noen år tilbake

Fra søster Aase

Redaksjonen har bedt meg om å gi noen glimt fra min tjeneste som sanitetssøster på Ranheim.

Jeg vil med en gang uttrykke min glede over å kunne ha en slik arbeidsplass som jeg har. Bedriften har et nytt legekontor som virkelig er flotte greier. Ingen steder — kan jeg tenke meg — har legen og bedriftssøster et slikt fint kontor, lyst og godt, helt moderne.

Det er på dette kontor at kontrollen foretas. Jeg kan fortelle at det er mange store opplevelser ved be-

driften. Det hender i blant — heldigvis ikke svært ofte — at de store sterke mannfolk rett og slett ramler av stolen inne på legekontoret. Det begynner gjerne slik — etter avkledningen er det sprøyten sin tur, nålen på sprøyten kommer fram, da blir øynene store, og en fin stillhet varsler en liten besvimelse. — Så rart det enn høres ut, så er det gjerne de store, sterke karene som går i veg. Men, — kommer det inn en liten «pister» av et mannfolk så har han ofte mere av indre styrke og sjelekraft til å se en

nål. Som et apropos til dette vil jeg ha nevnt at det er ingen kvinner som enda har besvimt. Særlig må en være på vakt hvis det kommer inn en kraftig bråkjekk kar som kanskje har en vekt over de 95—100. Da trengs det full oppmerksomhet.

Godt humør har arbeiderne og funksjonærene. Noen av dem er store skøyere. Jeg husker en gang en av karene kom med sin «prøve», og ved analysen viste det seg å være det rene kildevann fra springen. Men den slags blir jo snart avslørt.

Jeg synes også at det er uthytterikt å gå litt rundt i bedriften og snakke med folk. På den måten blir en bedre kjent. Så ubeskjeden er jeg virkelig, at jeg mener de setter pris på en liten passiar. Men — her får jeg tilføye at ingen besvimer når jeg kommer til dem.

Jeg har det bestemtteste inntrykk av at ranheimsfolket er friske, og derfor undres sikkert mange hvorfor de skal til legekontroll. «Bedre føre var, enn etter snar». Legeundersøkelsen er et forebyggende arbeide. Akkurat som bedriften har forebyggende vedlikeholdsarbeide på maskiner, verktoy osv. Jeg vil gjerne se at alle møter fram, da «forebyggende ved-

likehold» på de ansatte er like så viktig og vel så det.

På Ranheim trives jeg svært godt, og her har jeg en fin liten leilighet på Aldershjemmet.

Uten å bli missforstått av noen vil jeg si, at det å snakke med de gamle på «hjemmet» er den rene avkopling. I mitt arbeide er det ikke bare fabriken — men distriktet. Det kan ofte være om å gjøre å komme hurtig fram. Det er ikke alltid til de mest veisomme deler av bygda en blir tilkalt. Da blir det å trampe i vei på sykkel — noe som gjerne blir slit-somt, særlig vinters tid i all slags vær og føre. Jeg er ute i distriktet i både frivillig sykebesøk, og når jeg får bud om at sykdommen er kommet i huset. På stedet assisterer jeg tre leger. Her i bedriften dr. Smith. Kvinnekontrollen som er nystartet og har stor søknad er ved dr. Castberg. Barnekontrollen: dr. Ouren Stokke.

Skulle jeg til slutt gi noen gode råd til de som har «nålredsel», så vil jeg anbefale at disse venner seg til redskapet. Den sjelelige påkjønning kan muligens minske hvis en litt oftere titter på redskapene i et syskrin.

Søster Aase.

Litt lakserolje må det til skal «koket» gå godt, sier førstekokeren.

Ikke slik —

— men slik!

ORDEN ~ TRIVSEL

Sammenhengen mellom de to begreper er alle klar over. Mange tar konsekvensen av dette og sørger i det daglige for å holde arbeidsplassen sin i god orden. Men ikke alle har det på samme måten. Dette fører til at uorden sprer seg utover andres arbeidsplass. Resultatet blir at en opprinnelig meget ordentlig kar går trett, og lar skure. Så har vi det gående. Resultatet blir at alle får det mindre trivelig. Oversikten vanskeliggjøres, illeledes transportarbeidet. Plassen blir trangere, besøkende får et dårlig inntrykk. Alt i alt — fabrikkens posisjon svekkes. Ikke bare anseelsesmessig, men også direkte målbart i kroner og ører.

Særlig for oss i etterbehandlingsavdelingen er dette en sak av største betydning, betinget av arbeidets karakter i denne avdeling. Riktignok har vi liten plass for halvfabrikata. Vi vet imidlertid at ny lager- og ekspedisjonsbygning er i emning. Derfor skulle det kunne bli lettere å ta et ekstratak når vi kan se fram til bedre plassforhold.

Hva kan vi så gjøre?

Hvis hver enkelt av oss — fra øverst til nederst — har ordensspørsmålet klart foran seg og handler deretter, tror jeg saken løses av seg selv. Det er så mange småting vi kan gjøre. Har vi fjernet en rull legger vi f. eks. den frigjorte bord eller lektestump på samleplatsen for disse ting, og lar den ikke bli liggende på golvet.

Vi tar papirprøve av en rull. Rullen behøver ikke av den grunn å stå igjen

med flagrende flak. Tomme kaffeflasker er aldri blitt særlig høyt verdsett som dekorasjonsmateriale. Ikke brukte tvistdotter og løse papirflak heller. Å sette fra seg en rull eller en platt er ikke enkelt. Et stort, pent ryddet felt virker rotete hvis bare en eneste platt plasseres likegyldig — skjevt eller lignende. Når vi er ferdig med en jobb eller med dagens arbeide tar det ikke mange minuttene å få bort verktøy og fil opp.

Vi vil sjelden komme i den situasjon at vi på sekundet må slippe det vi har i hendene, og dra til noe annet, men det kan forekomme. Og på vår vandring, — ofte snubler vi bort i et stykke papir med foten. Det koster ikke meget å ta det opp, men vi blir lei det hvis vi ser at andre stadig slenger slikt fra seg.

Ja, det er tusen eksempler. La meg til slutt nevne stiger, bord, bukker en kan ha brukt og så plasserer som et skrikende rote-symbol oppå en rull i nærheten. Faremomentet for ulykker må sist, men ikke minst, understrekes. Det øker vesentlig når det er rotete.

La oss gå sammen om å øke trivselen ved å ta et ekstra tak i tiden framover. Går det bra, er jeg sikker på at vi alle vil få meget igjen for det. La oss forsøke å holde den orden som var ved en husmorforenings besøk her en ettermiddag først i oktober. De var imponert over hvor ryddig det var, og de er ikke de minst kritiske når det gjelder slike spørsmål.

C.B.O.

70 år

30. desember fyller Hjalmar Haugan 70 år. Han har nå et års tid vært borte fra arbeidet, og «Ranheims-Nytt» oppsøkte han i hans trivelige heim Lidarende på Hansbakken. Han var da vi kom ivrig opptatt med å lese dagens avis, og kom straks i gang med en diskusjon om Schei-komiteens innstilling, og spørsmålet om sammenslåing av Trondheim og Strinda. Vi ble ganske snart enige der, og vi fikk etter hvert lirket han over til å fortelle litt om seg selv.

Haugan er født i Malvik. Han kom som 18-åring til Ranheim og fikk arbeide ved bedriften i 1906. Det første jeg var med på, sier Haugan, var grunnarbeidet til kontorbygninga. Allerede samme året begynte han i cellulosen, og vi som hører med til en yngre generasjon visste at han var å finne på «pappmaskin».

Det er skjedd voldsomme forandringer der siden jeg begynte, sier Haugan videre. Jeg husker «Lundbergen» kom hver dag og smakte på massen, og i førstninga smilte jeg av dette. Ja, du smiler du Haugan, sa Lundberg, men jeg har en tann som registrerer om massen er som den skal være. Dette var vel det eneste vi hadde av «laboratorium» den gangen, sier Haugan, og betviler at det ville ha greid seg i dag. Han har

utallige historier å fortelle, og han kjenner «cellulosen» ut og inn. Han spør om det «nye» går godt, og er levende interessert i dette, og han kunne ønske å gi noen hver forskjellige råd om kjøringa, ut fra sin lange erfaring i «å få massen til å gå».

Haugan er kjent for å synge ut og si sin ærlige mening. I fagforeninga har han bestandig sagt i fra, sjøl om hans mening kom på tvers av arbeidskameratenes, og som arbeidernes tillitsmann ovenfor ledelsen, har han kontant hevdet sitt syn på de forskjellige saker.

Haugan har inntil det siste året hatt en helse av jern, og det er vel få som har kunnet måle seg med han i vitalitet og initiativ. Kanskje han har trukket for store veksler på helsen.

Han ba oss da vi gikk, om å hilse arbeidskamerater og ledelse fra han.

Vi ønsker hjertelig tillykke med 70-årsdagen.

B.

EN SUND SJEL

I ET SUNDT LEGEME

Vi står foran jul og foran den for oss alle hardeste «vinterolympiade»: Kampen mot julematen. Også her, som i andre konkurranser, er det ikke hovedsaken å seire, men å være med å kjempe. Det kan lønne seg å gi opp mens det ennå er en bit skinke igjen på fatet. Ta det ikke så alvorlig at du i forbitrelse biter i stykker både servise og spiseredskaper, men husk at ordtakene ikke er: Et rundt legeme til en sund sjel.

Johannes Darell døde 20/10. Med ham er et sjeldent elskværdig og hjelpsomt menneske vandret bort.

Darell begynte alt som gutt å interessere seg for hester og kjøring hos sin far som drev en stor vogn-

forretning på Ranheim. I 1910 begynte han som kjører i fabrikken og kunne se tilbake på en lang arbeidsdag da han for snart tre år siden sluttet i bedriftens tjeneste etter oppnådd aldersgrense. Men Darell sluttet nok ikke å arbeide. Han fortsatte som kjører og mangt et lass ved har Darell bragt i hus hos nær sagt alle på Ranheim. Og så var han så glad i «Svarten» at han ikke hadde hjerte til å skille seg med den, selv om omkostningene sikkert oversteg inntektene.

Johannes Darell hadde den ekte arbeidsglede. Han kunne om kvelden gi uttrykk for hvor han gledet seg til å begynne kjøringen dagen etter. Han var en godviljens mann og hans hjelpsomhet og humør vil lenge bli husket på Ranheim.

O.

60 år:	
Viktor Bjørkander	20/12 -57
Reidar Selnes	25/12 -57
Edvard Engan	28/1 -58
Ragnvald Næsgård	16/2 -58

70 år:	
Einar Thingstad	19/12 -57

75 år:	
Theodor Rustad	7/3 -58

Familien UHELDIGSEN

Avisreferat dagen etter: «En antar at brannen skyldes en kortslutning».

Ideer GIR RESULTATER

Forslagsvirksomheten ved bedriften holder seg jevnt oppe, og mange positive forbedringer har fått sin praktiske utforming siden denne virksomhet begynte. Gode forslag kan være værd sin vekt i gull.

Det skulle likevel være ønskelig at enda flere kunne spekulere ut forbedringer som innebærer arbeidsbesparende metoder, innsparing av råstoffer og halvfabrikata, fremme av sikkerhet osv. Ser vi på de forslag som hittil er innkommet kan en ikke unnlate å legge merke til at en meget stor prosent av disse er kommet fra papirfabrikken. Er forholdene i de andre avdelingene mere utmerkede, så det ikke er aktuelt med forbedringer? Og er alle ting i forbindelse med kontorhold f. eks. helt prikkfrie. Visstnok ikke et eneste forslag er kommet fra disse hold. Men kanskje funksjonærene ikke er oppmerksomme på, at de også kan være med i virksomheten. I hvert fall underordnede funksjonærer. Overordnede funksjonærer kan også premieres for forslag som ikke vedkommer deres egen avdeling. Framgangsmåten for innsendelsen av forslag fås hos forslagskomiteen.

I år er det hittil kommet inn 12 forbedringsforslag, hvorav 9 er ferdigbehandlet med følgende resultat:

Ole S. Barstad:

Regulerbar kniv for skjæring av papir. Premie kr. 125.—.

Anton Larsen:

Anordning for wire og filtskifte på PM. II. Premie kr. 100.—.

Anton Larsen:

Forandring av dekkelstroppe på PM. II. Premie kr. 150.—.

Oskar Paulsen:

Forandring av stag over guskgruppen på PM. IV. Premie kr. 150.—.

Sigurd Wahlberg:

Ide til forøket fibergjenvinnig i bakvannet Premie kr. 250.—.

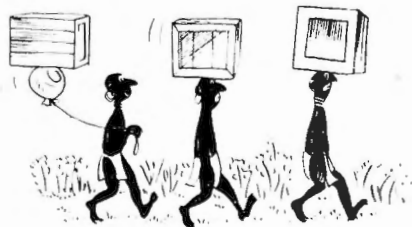
Sverre Wikdal:

Betjeningsplattform på PM. IV. Premie kr. 100.—.

Videre er et forslag til anordning for wireskifte på PM. IV belønnet med kr. 200.—. Et forslag til kantbånd med plog på asfaltmaskinen er foreløpig premiert med kr. 50.—. Det er forutsetningen å prøve ideen i praksis før det tas endelig bestemmelse om premiens størrelse.

Vi gratulerer alle som har fått sine ideer premiert, og håper at både de og flere til vil fortsette sine funderinger.

Ranheim 7. nov. 1957

SLEKTERS GANG

En av de slekter som har vært knyttet lengst til A/S Ranheim Papirfabrik, er Syrstadslekten, som i fire generasjoner har vært i fabrikkens tjeneste.

Lars Syrstad, småbrukersønnen fra Meldal, kom til Ranheim allerede før fabrikken ble grunnlagt. Som dreng hos Jenssen på Ranheim Vestre fikk han være med på å legge grunnsteinen til de første fabrikkbygninger. I hvert fall fikk han være med på å kjøre steinen til den første grunnmur, og det må derfor være tillatt å betegne Lars Syrstad som en av pionerene i Ranheim Papirfabriks historie.

Etter at anleggstiden var over, begynte han å arbeide i fabrikken, først i kokeriet og senere i mekanisk verksted, hvor han ble værende til han sluttet for godt.

Det var vanlig med tresko i den tida Lars Syrstad var i fabrikken, og treskoene som Lars brukte var litt utenom det vanlige både hva størrelse og vekt angår. De var et lite mannslekt, men likevel kom han da opp trappene til kokeriet, for noe sånt som heis var utopi — den gangen.

Lars Syrstad var litt av en hardhaus og kvikk i replikken, og utallige er de historier som har versert om ham. Vi synes derfor vi bør ta med et par av disse slik at vi på en måte kan karakterisere denne mannen.

Lars og en læregutt holdt en dag på å arbeide på diffusørene. En vrang

mutter hadde satt seg fast og skulle løses. Læreguttens oppgave var å slå på mutteren. Han var imidlertid uheldig, og i stedet for mutteren traff han nesen til Lars. Læregutten ble som rimelig kan være redd og gjorde seg klar til springmarsj. Men den som ikke lot seg bringe ut av fatning, var Lars. Han så bare på gutten og sa: «Du må slå hardere, gutt».

En annen gang var Lars m. fl. beskjeftiget med et arbeide ved Sudenburgen. Dir. Kiær, som nylig hadde begynt ved fabrikken, kom forbi det stedet hvor arbeidet foregikk. Han stoppet der karene holdt på og sa: «Nå, karer, hvordan går det her da?» Lars gløttet bort på han og svarte: «Ja, du veit, vi bli no mer og mer ferdig dess lenger vi held på, da.» «Jasså, gjør dere det», svarte direktøren og gikk videre. Lars så etter ham, og så sa han til de andre: «Sei mæ, kolles kropp va det der, tru». Da de andre kunne opplyse at det var den nye direktøren, sa Lars: «Nei, sei du det. Æ skoill no vel fa'n itj ha svart'n slik som æ gjør da. Forresten, skit».

Jeg vil gjenta hva jeg sa forrige gang i denne spalte: «Det som står her må ikke oppfattes som genealogi.»

Når det gjelder Syrstad-slekten, overlater jeg videre kommentarer til fotografiene i dette nummer av «Ranheims-Nytt».

E.

Man kan umulig være lykkelig hvis man ikke mangler noe av det man ønsker seg mest.

Bertrand Russel.

De unge er ikke så ille som man vil ha det til. De har bare altfor mange til å rette på seg, og altfor få å rette seg etter.

Your Life.

Når en kvinne ikke vil trette med en mann, betyr det at hun er lei av ham.

Arthur Richmann.

Toleranse er mistanken om at den annen part likevel kan ha rett.

Anon.

En av alderens gleder er å tenke tilbake på alle dem man ikke har giftet seg med.

J. T.

Oppdagelsen av kjedereaksjonene behøver ikke medføre verdens undergang mer enn oppfinnelsen av fystikkene gjorde.

Albert Einstein.

Lars Syrstad

Sivert Syrstad

Leif Syrstad

Per Syrstad

Kjell Syrstad

Peder Lauritsen

Da dette er siste nummer av Ranheims-Nytt i år, vil redaksjonskomiteen benytte anledningen til å ønske våre lesere og medarbeidere en riktig god jul. Vi har i året som er gått fått flere faste «skribenter» og «foto-grafer» og vi håper at flere kommer etter. Uten disse medarbeideres innsats ville det ha vært vanskelig å

holde avisa i gang. Vi er takknemlig for det arbeid disse har utført. Men ennå er det flere avdelinger ved bedriften hvor de ansatte har tøylet sin skrivekløe. Der er det også sikkert mange som har noe på hjertet, og vi vil mer enn gjerne ta disse tanker og meninger inn i våre spalter.

Kasserer Qvenild ber om at skattekortene må innleveres snarest. Helst innen 28. desember 1957.

Stoff til neste nr. må være innsendt til redaksjonen innen 10. februar 1958.

Bedriftsidrett 1957

Et tilbakeblikk på året 1957 viser at det har vært et godt, sågar meget godt år for bedriftsidretten her på Ranheim.

I det hele har laget hatt 258 deltakernummer i året, og med ca. 600 ansatte må det sies å være tilfredsstillende. Resultatene er jevnt over meget gode med kretsmesterskap i fotball og skotthyll som de beste. Fotballaget har i år gjort en kjempeinnsats med 10 spilte kamper i serien. Derav 9 vunnet og 1 uavgjort, målforhold 46—4.

Skotthyll viste seg å være den store allemannssporten, og interessen og deltakerantall har overtruffet alle i utvalgets forventninger. Miniatyr-skytingen er dessverre ikke kommet i gang ennå på grunn av banemangel, men en får håpe at det kan finnes en løsning også på dette felt. I forsvarsskytingen 1957 deltok 5 lag fra Ranheim, og resultatene var tildels meget gode.

Terrengløp har noen forsøkt seg på, men her må det arbeides for å få opp interessen.

Bridge-spillerne har vært i aktivi-

tet. 3. plass i kretsmesterskapet ble resultatet.

30 skiløpere fordelt på hopp og langrenn tilbød Orkla Gruber bedriftsidrettslag seg å ta i mot i en konkurranse bedriftene i mellom. Utvalget fant tallet stort, men svarte ja, og det viste seg at det holdt. Vi ble grundig slått av Løkken-guttene, men vi hadde stablet 28 skiløpere på beina til bedriftskonkurranse og det var i seg selv litt av en seier. I vinter kommer «Løkken» hit, og da skulle vi ha stilt med dobbelt så mange, og i den forbindelse anbefales treningskveldene mandag og fredag, fra mek. verksted med etterfølgende badstue, på det varmeste 70° C.

Bedriftsidretten ved A/S Ranheim Papirfabrik har tatt seg godt opp i det forløpne år. Men mange oppgaver står igjen før bedriftsidretten blir den faktor som den har krav på å være innen bedriften.

Utvalget vil takke bedriftsledelsen for den interesse og velvilje den har vist. Deltakerne og alle som har tatt et tak med oss i det forløpne år takkes herved.

Utvalget.

Skotthyll 1957

Den første skotthyllsesong i «den nyere tid» er avsluttet. Skotthyll var en populær sport på Ranheim i 30-årene. Det viser seg at interessen for denne sport ikke er dabbet av, tross mange år i dvale. Det ble en litt sen start denne sesongen, men den ble riktig god. En del laurbær har bedriftens gutter også høstet.

I kretsmesterskapet på Lade gikk Ranheims lag nr. 1 iver og tok mesterskapet. Laget besto av: Arth. Petersen, Johan Saksvik, Henry Larsen, Thorleif Hammer og Erling Grytbak. Individuelt ble J. Saksvik nr. 3 — bronsemed. — og Th. Hammer nr. 5.

Det er utkjempet to private kam-

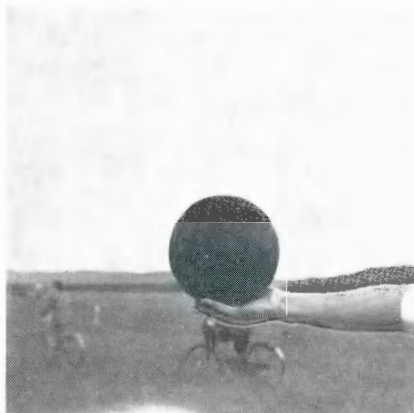
per mot Løkken og en mot Thams-havn. Alle disse gikk i Ranheims favør.

Det har også vært avholdt Ranheimsmesterskap. Her ble Tor Larsen mester. Det var 40 deltakere. Den lokale høstcuppen hadde 62 deltakere. Tor Larsen var ikke snauere enn at han her tok sin andre seier, og ble således dobbel mester.

Til slutt en takk til alle som var med og skapte en god sesong, og vi håper på god oppslutning neste sesong med mindre kanthyll og flere kontante påler.

A.R.K.

Fotball 1957

Fotballkomiteen har i år bestått av Per B. Moen (form.), Asbj. Kvarme og Johan Saksvik.

Sesongen må betegnes som meget god, i og med at laget gikk til topps både i åpningscuppen og seriemesterskapet. Opplegget for sesongen begynte allerede i januar, med kondisjonstrening to ganger i uka. Denne var lagt til mek. verksted, der dusj og badstua ble benytta. Dette viste seg å være et populært tiltak, etter oppmøtet å dømme. Så laget var i bedre form enn tidligere, da vårkampene begynte. Sesongen satte i gang med åpningscuppen på Lade, der vi vant finalen mot Marienborg, etter å ha vunnet over N.K.L. og Brannvesenet i de innledende kamper. Før kretsserien begynte vant laget en rekke privatkamper. Likedan ble det i sommer og på høsten spilt privatkamper som laget har vunnet samtlige. Her bør nevnes to seire over Lokdriften, som ble vinner av kretsseriens B-pulje. I seriens A-pulje hadde vårt lag følgende resultat:

Ranheim—N.K.L. 3—0
 Brannvesenet—Ranheim 0—0
 Ranheim—Politiet 2—0
 Ranheim—Proton 4—1
 Marienborg—Ranheim 1—3
 Posten—Ranheim 1—3

Bilrutene—Ranheim 0—15

Nobø—Ranheim 0—2

Kaia—Ranheim 1—3

I juli hadde vi besøk av Løkken, som var her og spilte pokalkamp, der resultatet ble 2—0 i vår favør. Siden har vårt lag vært på gjensitt der oppe hvor vi vant 4—2. Laget var også på en tur til Ingdalen, hvor vi spilte mot laget der og vant.

Styret i bedriftsidrettslaget var representanter på bedriftsidrettskretsens ting i Trondheim den 2. novbr. Her mottok vi som vinner av serien, «Elfas» store vandrepokal, der vi tok 1. aksje. Videre tok vi diplom for cuppen. Vi skal også her ha et vandreskjold, som skal overleveres siden.

Johan Saksvik ble under stor begeistring valgt inn i fotballutvalget i kretsen. Dette vil ha mye å si for laget.

Så vil vi takke samtlige spillere for innsatsen i året som gikk, og ønsker dem velkommen til nye dyster. En spesiell takk til Ranheim Idrettslag for den velvilje vi har møtt i anledning banen.

P.B.M.

Smilet —
 10.000 m mellom S og e tenker
 Kruska-Larsen

HVERDAGENS STORE TANKE

Mange av oss er så sterkt opptatte av hverdagens mange nærliggende gjøremål at vi ikke får tid eller energi til å tenke og vurdere kritisk og konstruktivt for å forbedre utstyr og arbeidsmåter omkring oss. Vi venner oss til tingene som de er og blir fortrolige med dem slik. Vane og «bedriftsblindhet» er derfor stengsler for fremgangen.

IBlant prøver vi å gjøre noe nytt og kanskje revolusjonerende, men får det liksom ikke ordentlig til. Det kan skorte på erfaring, kjennskap til metoder og teknikk, og måten å angripe problemene på. Vi kan klage på den opplæring vi fikk i skolene, men opplæringen stopper ikke der. Enhver som leder andre på arbeidsplassene, har til oppgave og ansvar å lære opp og utvikle sine medarbeidere.

Alt som hemmer vårt arbeid koster landet hundreder av millioner kroner hvert år. Det betyr mindre produksjon, mindre salg, mindre service, lavere levestandard. Det betyr også for hyppig skifte av arbeidsplass, for stort fravær, for mange uoverensstemmelser og motsetninger, mindre tilfredshet og trivsel.

Det er mange eksempler på at der vi bevisst har undersøkt og forbedret den rent menneskelige innsats — i organisasjon, ledelse, planlegging, kontroll, ferdighet, interesse og arbeidsmoral, har produktiviteten økt med både 50 og 100 prosent uten anskaffelser av teknisk utstyr. Slike erfaringer og de veldige muligheter vi vet ligger foran oss, bør drive oss videre frem. De bør gi den store tanke bak hverdagens arbeid og gjøre den

enkelte arbeidsplass og jobb til noe større enn en triviell plikt i 8 timer.

På høyde med tiden og fremgangen er ikke den arbeider eller funksjonær som med god samvittighet sløser bort noe av sin arbeidstid eller venter sin andel av en fremgang han enda ikke har vært med på å gi. Den fremskrittssunnlige spør ikke først: «Hva får jeg for det?» Han spør: «Hva kan jeg bidra med?»

Det 20. århundres historie i Norge viser at alle har fått sin andel av den fremgangen vi har hatt — i et fordelingsforhold som i hvert fall ikke har økt kleften mellom fattig og rik.

Den fremsynte leder eller arbeidstaker sier ikke til en ny oppgave: «Dette kan jeg ikke gjøre», eller «slik har det ikke vært gjort før». Han går i gang og prøver det nye. Mislykkes noe, skylder han ikke på omgivelsene eller på regjeringen uten først å ha spurt seg selv: «Hva kunne jeg gjort for å unngå dette, og hva kan jeg gjøre for at ikke slikt skal hende igjen?»

Fremskrittets mann er ikke den som utålmodig følger klokken mot arbeidstidens slutt, men den som i iver glemmer tiden og liksom ikke får den til å strekke til. Han har øynene åpne for problemene og forsøker å løse dem. I mange tilfelle fant han et resultat, i andre intet, men alltid nyter han gleden ved hverdagens store tanke: fremskritt gjennom det bedre og enklere, — et rikere og lettere liv som følge av arbeidet.

Olav Skogen,

Direktør for Norsk Produktivitetsinstitutt.

Jeg sender dere alle ved Ranheims fabrikk min hjerteligste hilsen og takk for all imøtekommenhet og velvilje som ble vist meg de dager jeg fikk anledning til å besøke fabrikken, for meg var det til stor nytte og glede at jeg fikk anledning til å komme i kontakt med både bedrifts-

ledelse og arbeiderne ved fabrikken og som så velvillig og på grei måte var villig til å besvare alle mine spørsmål både når det gjaldt maskiner og produksjon, så jeg sender dere alle min hjerteligste takk.

Viktor Külberg,
Herre Fabrikker.

TIPPEKONKURRANSE

		1	X	2
1. Hvor mange løpende meter papir inneholder en rull Ranheim Kraft posepapir (rullediameter: 55 cm) 50 gr/m ² ?	1 2500 l. m. x 3000 l. m. 2 3300 l. m.			
2. Hvor lang distanse tilbakelegger en balle Ranheim Kraft på sin vandring til New Zealand (Wellington) via Suez?	1 20 000 km x 24 200 km 2 25 800 km			
3. Hvor mange m ³ (løst mål) flis-ved bruker fabrikkene årlig?	1 120 000 lm ³ x 150 000 lm ³ 2 175 000 lm ³			
4. Ble morsdagen lansert i Norge første gang	1 1918 x 1926 2 1931			
5. Hvem har skrevet «Fire søsken går ut»?	1 Johan Bojer x Lars Berg 2 Arthur Omre			
6. Vant Ivar Guldberg damenes pokal i Gråkallen i	1 1930 x 1938 2 1940			
7. Kom vårt nye «hollenderi» i gang i	1 1949 x 1951 2 1954			
8. Veier PM. IV sylinder	1 50 tonn x 55 tonn 2 70 tonn			
9. Hvem har komponert «Holmenkollmarsjen»?	1 Oskar Borg x Allan Johansen 2 Johannes Hansen			
10. Hvor mange vingeslag gjør flua pr. minutt?	1 20 000 x 10 000 2 2 000			
11. Når kom Norges første faste kino (Stortingsgaten 12)?	1 1900 x 1904 2 1908			
12. Hvem har giftet seg 2 ganger?	1 Holberg x Ole Bull 2 Wessel			

Løsningen må sendes Ranheims-Nytt innen 10 januar 1958. Det er

oppsett tre premier. Hvis flere riktige løsninger — loddtrekning.

A. Holbæk Eriksen & Co. A.s — Trondheim